

25.8.2016

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 11.7.2016 VM055:00/2014, VM/1237/03.01.00/2016

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI TULOTIETOJÄRJESTELMÄSTÄ JA ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Vakuutuskeskus kiittää lausuntomahdollisuudesta ja esittää kunnioittaen lausuntonaan seuraavaa.

Perustettavan tulorekisterin tarkoituksena on keskittää tulotietojen kerääminen ja hyödyntäminen yhden rekisterin alaisuuteen. Tavoitteena on työnantajien ja etuuden maksajien hallinnollisen taakan keventäminen ja tulotietojen reaaliaikaisuus. Rekisteriä kehitetään ensisijaisesti verotuksellisista lähtökohdista, mutta kehitystyössä on otettu laajalti huomioon myös tulotietoja hyödyntävien sidosryhmien tarpeet. Vakuutuskeskus kannattaa tulorekisterin perustamista sekä esityksen tavoitteita.

Vakuutusala on tulorekisterin suhteen yhtäältä tiedon tuottajan ja toisaalta tiedon hyödyntäjän asemassa. Vakuutuskeskus edustaa lakisääteisen vahinkovakuutuksen osalta mm. liikenne- ja potilasvakuutusta. Vakuutuskeskuksen alaisuudessa toimiva Potilasvakuutuskeskus hoitaa keskitetysti potilasvahinkolain mukaisen korvaustoiminnan. Vastaavasti Vakuutuskeskuksen alaisuudessa toimivalla Liikennevakuutuskeskuksella on liikennevakuutuslain mukaista korvaustoimintaa. Pääosin liikennevakuutuslain mukaista korvaustoimintaa harjoittavat kuitenkin Liikennevakuutuskeskuksen jäseninä olevat yksityiset vakuutusyhtiöt ja -yritykset.

Liikenne- ja potilasvakuutus ovat vahingonkorvausoikeuteen perustuva vakuutuslajeja. Korvattava vahinko määritellään pääosin vahingonkorvauslain säännösten nojalla. Tämä tarkoittaa sitä, ettei kyseisistä vakuutuksista maksettavia korvauslajeja tai etuuksia ole määritelty yhtä yksityiskohtaisesti kuin sosiaalivakuutuksessa. Lisäksi liikennevakuutuksesta korvataan henkilövahinkojen lisäksi laajalti myös omaisuusvahinkoja. Korvauslajien moninaisuuden vuoksi Vakuutuskeskus pitää tarpeellisena, että vakuutuksesta korvattavat ja tulorekisteriin ilmoitettavat etuudet rajataan vain tiedon hyödyntäjien kannalta välttämättömiin tulotietoihin ja että kyseiset etuudet on määritelty riittävän selkeästi. Tarpeettoman laaja tiedonantovelvollisuus lisää vakuutusyhtiöiden hallinnollista taakkaa ja saattaa johtaa epäyhtenäisiin ilmoituskäytäntöihin, jotka ovat omiaan heikentämään rekisteritiedon luotettavuutta. Tarpeettomat tiedot puolestaan heikentävät rekisterin luotettavuutta.

Edellä mainittu huomioon ottaen Vakuutuskeskus katsoo, että pakollisena rekisteriin ilmoitettavat tiedot rajattaisiin esityksen 7 §:n 1-7 momentissa lueteltuihin, pääosin veronalaisiin tuloihin ja etuuksiin. Tätä puoltaisi näkemyksemme mukaan myös rekisterin tavoiteltu käyttötarkoitus nimenomaan henkilön tulotietoihin liittyvänä rekisterinä. Kulukorvauksissa sen sijaan ei ole kysymys henkilön tulosta, vaan kustannusten korvaamisesta.

25.8.2016

Mikäli vastoin edellä esitettyä ilmoitusvelvollisuus koskisi esityksen 7 §:n 8 momentin mukaisesti osittain myös verovapaita korvauksia, tulisi nämä korvauslajit pyrkiä määrittelemään mahdollisimman täsmällisesti vähintäänkin lakiesityksen perusteluissa. Tällaiset verovapaat korvaukset tulisi rajata korvauskäytännössä vakiintuneisiin, henkilövahinkoihin liittyviin kulukorvauksiin tai aineettoman vahingon korvauksiin, joilla on merkitystä tiedon käyttäjien toimeenpanemien lakisääteisten etuuksien tai asiakasmaksujen määrittämisen kannalta. Tavanomaisia tällaisia korvauskäytännössä vakiintuneita kulukorvauksia ovat mm. hoitotuki ja vaatelisä sekä aineettoman vahingon korvauksista pysyvän haitan korvaus. Näin ollen esimerkiksi vahinkovakuutuksesta maksettavat sairaanhoidon kustannusten korvaukset tai omaisuusvahingoista maksettavat korvaukset jäisivät ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle, koska ne eivät käytännössä vaikuta julkisten palvelujen asiakasmaksuihin tai sosiaalietuuksiin.

Kiinnittäisimme vielä huomiota hallituksen esitystä koskevan luonnoksen 7 §:n 8 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa esitettyyn (s. 48). Esityksen mukaan tulorekisteriin talletettaisiin muun muassa "vakuutuskeskuksen maksamat verovapaat kulukorvaukset". Huomauttaisimme, että Vakuutuskeskus ei ole oma juridinen yhteisönsä, vaan epävirallinen kattonimitys, brändi, neljän vakuutuslajin organisaatioiden yhteiselle toimistolle ja hallinnollisesti synergiselle yhteenliittymälle, johon kuuluvat Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, Ympäristövakuutuskeskus ja Lääkevahinkovakuutuspooli.

Vakuutuskeskus ei itsessään harjoita korvaustoimintaa, vaan sitä hoitavat edellä mainitut organisaatioryhmittymän neljä keskusta ja poolia. Lisäksi korostamme vielä, että Vakuutuskeskuryhmään kuuluvat organisaatiot hoitavat potilasvakuutusta lukuun ottamatta vain murto-osan edustamiensa vakuutuslajien mukaisesta korvaustoiminnasta. Tässäkin suhteessa Vakuutuskeskuksen esiin nostaminen vaikuttaa tarpeettomalta. Verovapaiden kulukorvauksien osalta viittaamme edellisessä kappaleessa esitettyyn.

Vakuutuskeskus pitää positiivisena, että esityksessä (lakiluonnoksen 13 §) on otettu asianmukaisesti huomioon Liikenne- ja Potilasvakuutuskeskusten sekä liikennevakuutuslain ja potilasvahinkolain mukaista korvaustoimintaa harjoittavien yhteisöjen rekisteritietoja koskeva tiedonsaanti-oikeus.

VAKUUTUSKESKUS-ryhmittymä

Liikennevakuutuskeskus
Potilasvakuutuskeskus
Ympäristövakuutuskeskus
Lääkevahinkovakuutuspooli

Ulla Niku-Koskinen
Toimitusjohtaja

Antti Tuulensuu
esittelijä, korvauspäällikkö